

ÆRESPRIS 2024

SEBASTIAN

Af Erik Jensen, kulturjournalist og tidligere musikredaktør på Politiken

Først kunne jeg ikke finde ham. For naturligvis havde Sebastian ikke sat sig til skue ved indgangen, ej heller i midt læsesalen. Næh, han sad bagest i biblioteket i Helsingør, hvor børnebøgerne bor.

Tålmodigt ventende på vores aftale om at gennemføre anden del af et stort interview, sad han her i sin grønne fleecjakke over den ternede skjorte og en mørkeblå kasket. Omgivet af de klassikere, han selv har løftet fra bogsiderne og sendt ud på fantasiens, musikalske verdenshav. 'Ronja Røverdatter', 'Skatteøen', 'Gøngehøvdingen' og 'Aladdin' stod her for eksempel og lokkede med historier, heltinder og helte fra Barndommens Land.

Alle bøger, som Sebastian selv slugte som dreng i serien Illustrerede Klassikere. Det gav mening. For netop børnene og de unge har altid kunne finde en ven, en trøst, en mening, lidt mod, inspiration og en varmende medfølelse i Sebastians sange. Det er alt andet end tilfældigt, at det var ham, der skrev den sang, der gav mig selv og min generation en smule håb i halvfjerdsernes brune landskaber af kold krig og angst for atombomber eller arbejdsløshed.

Du er ikke alene/ Der er en, der følger dig/ Og det er helt på det rene, han har det ligesom dig

Foto: Susanne Øhrgård

Nå-generationen, kaldte forgængerne blandt 68'erne os, fordi vi ikke kom dampende ud af hashtågerne med et såkaldt ungdomsoprør, sådan som de selv havde gjort.

Tænk sig, at en af dem, Knud Christensen, som vi bare kendte som Sebastian, nu pludselig steg ned fra sin generations stamplads højt 'Oppe i træet' for at vise sin solidaritet og empati med os. Det gav en varmende følelse af håb til de af os, der famlede usikre rundt for at finde et ståsted eller i det mindste bare blive accepteret af de rigtige voksne, Sebastian sang om: "Du kender deres mistro og had".

Med den omfavelse og forståelse i en slagsang for en generation, der ikke slog fra sig i aggression, men tværtimod inviterede til at flyve og hæve sig højt over generationskløfter, skyttegrave og den usikre søgen efter ens egen identitet med sin lyse, luftige og fængende melodi. Et skulderklap, der gav optimisme på den videre slingrekurs frem i livet fra en mand, der tydeligvis selv stadig havde smertelige følelser fra sin egen opvækst og ungdom boende i sine inderste kamre.

De evner hos Sebastian kendte jeg. For to år tidligere havde han truffet min generation rent i hjertet med en anden titelsang fra en anden film. Det var ikke filmen om Kim, der var jævnaldrende med mig og oplever vilde ting, som

dengang hensatte den 15-årige version af mig i denne forunderlige stemning. Men musikken, titelsangen, svævede med mig hen over markerne den sommer i 1976.

Ord og brudstykker hang i luften: »Nu hvor vi er velværdsofferblod ...«, »Måske ku' vi sige det ærligt/ Det sagt så tit i en branderts tomme ord«, »Måske ku' vi, måske ku' vi/ finde noget at bruge hinanden til/ Jeg tror jeg er for træet nu til det«.

De klang så forbandet godt, de gav mening, for det er jo sådan, det er at være ung i Vesten – velværdsofferblod ... Sebastian kendte følelsen, han vidste det.

"De sange kommer fra et særligt sted. Jeg har jo selv været igennem nogle barske ting og er blevet svigtet mange gange... Oplevel-

serne i barndommen hænger jo ved, og det er et rum, jeg stadig kan gå ind i nogle gange. Der er kommet mange gode sange derfra", fortalte han mig, da vi kom i gang med interviewet på biblioteket i Helsingør.

Sebastian blev født i Sønderborg og døbt Knud Torben Grabow Christensen for 74 år siden. Hans egen opvækst i en familie med en far, der var major i forsvaret og en stedmor, som han konstant var i konflikt med, var vanskelig.

Som 14-årig blev han sendt på Asserbohus Kostskole i Nordsjælland og bestemte sig for at

*»Nu hvor vi er velværdsofferblod ...«,
»Måske ku' vi sige det ærligt/ Det sagt så tit i en branderts tomme ord«,
»Måske ku' vi, måske ku' vi/ finde noget at bruge hinanden til/ Jeg tror jeg er for træet nu til det«.*

vende familielivet ryggen. Og så fik han en åbenbaring en dag i 1964, da han strejfedede omkring i kvarteret omkring Pisserenden midt i København.

Ud ad et åbent vindue væltede Rolling Stones med gruppens nye single 'It's All Over Now'. Trods sin titel var sangen et startskud for Sebastian.

»Sangen, lyden og beatet greb mig med det samme. Lige i det øjeblik gik det op for mig, hvad jeg skulle her i verden. Jeg skulle være musiker«, har han fortalt.

Første skridt ind i musikken var som trommeslager i et band, der spillede covers af netop Rolling Stones.

Men snart meldte andre idoler sig. Skotske Donovan og amerikanske Bob Dylan blev store forbilleder for den unge kostskoleelev, der aflurede deres kneb og greb og selv uddannede sig til guitarist med et naturligt talent. Endelig var der noget, han var god til.

Efter tre år på kostskolen, lod han sit hår vokse langt. Nu skulle ingen længere bestemme over Knud Christensen. Han tog den lange, seje vej over små koncerter på værtshusene og i gårderne, hvor han sang sine egne sange og på et tidspunkt blev spottet af pladeselskabsmanden Rene Gosvig.

De indspillede debutsinglen 'Babe, I Can Carry Your Tombstone' (1970) og nu skulle den unge dansker lanceres internationalt. Til det formål gik det ikke at hedde Knud, mente pladeselskabsmanden. Uden at sangeren selv vidste det, forsynede han singlen med navnet Sebastian. Den identitet blev hovedpersonen selv konfronteret med, da han mødte op i Danmarks Radio for at præsentere singlen og for første gang så coveret. Med sit nye navn. Som han nølende tog

imod. Siden har han så været kendt under sit kunstnernavn, Sebastian, som til gengæld aldrig blev brugt til det udenlandske gennembrud, Sebastian hurtigt droppede igen.

Ikke fordi hans kompositioner, lyd og evner ikke har international klasse, for de emmer af det. Men fordi hans blide, melankolske nærvær og sangene passer bedre til et dansk og skandinavisk temperament. I hvert fald ramte han modersmålet klokkerent, tidsrigtigt og forfriskende, da han i 1971 for første gang sang dansk på den lange, fabulerende single 'Lossepladsen bløder'. Inspirationen var umiskendeligt dylansk, men tonen, humoren, poesien, spidsfindigheden, dybsindigheden og elegancen var helt Sebastians egen. Som den har været det lige siden.

Med fortællingen om den blødende losseplads fik Sebastian åbnet den første af de store epoker i sin karriere. I halvfjerdsernes univers af politisk (læs: venstreorienteret) rockmusik, blev Sebastian allerede på sit første dansksprogede album 'Den store flugt' (1972) et fint alternativ med sine mere poetiske og sanselige tekster og et melodisk univers af variation og uhørt styrke.

Et stort gennembrud for ham personligt, men sammen med Gasolin's første album en understregning af, at rockmusik i den grad fungerede på modersmålet.

Allerede her fandt man tre af hans største sange: 'Rose', 'Når lyset bryder frem' og endnu en dylansk fabel 'Hvis du tror du er noget', der ikke desto mindre var noget så dansk som et provokerende nådesløst opgør med Janteloven. Halvfjerdserne, i mange henseender blev det bedste tiår for rockmusikken, var også en drøm af en dekade for Sebastian, der igen og igen

»Sangen, lyden og beatet greb mig med det samme. Lige i det øjeblik gik det op for mig, hvad jeg skulle her i verden. Jeg skulle være musiker«,

leverede stærke album, som definerede tiden. Lad os da bare tage opremsningen: 'Den store flugt', 'Over havet under himlen', 'Blød lykke', 'Gøgleren', 'Anton og de andre', 'Måske ku' vi', 'Ulvehøjen' (min personlige favorit), 'Ikke alene Danmark', 'Tiderne Skifter' og 'Cirkus Fantastica'. Alle spækket med langtidsholdbare sange.

Sebastian holdt modsat mange af halvfjerdsernes koryfæer, fordi han aldrig var politisk prædikende, frelst eller polariserende. I sine sange havde han altid blikket for nuancer og først og fremmest mennesket – som en ægte humanist med alt, hvad dertil hører af tvivl og tro på mennesket og systemet omkring det – nogle gange serveret med strejf af politisk satire, ofte med elementer af eventyrlyst og en levende, barnlig fantasi.

Men bedst indfanget i de sange, der turde sætte det hele på spil og rumme det hele, som nu for eksempel 'Menneske min ven', som han skrev og gav til sangerinden Ina Løndahl allerede i 1973.

En smukt svunget, verdslig og humanistisk salme til mennesket, der har det med at lade egoisme og smålighed styre.

Og derfor ender med at stå alene ved gravens rand. "Og du, som byggede dine egne guillotiner/ er det du, som er så bange for at dø/ og du som berusede dig i maskiner/ du er robotten blandt ruiner", sang hun. Og Sebastian selv mange år senere, da han selv kom med sit bud på denne på alle måder svimlende smukke sang.

Dertil kom i halvfjerdserne en opsamling og to live-plader. En var solo og en anden var med det fabelagtige band, han fik samlet sig og som kom til at blive en så vægtig del af Sebastians

historie med markante musikere, der gav sange- ne så mange nye dimensioner.

Endnu et samarbejde, med Lis Sørensen, kom til at forløse den næste epoke, firserne, hvor nogle af sangene blev lettere tilgængelige og lyden større i takt med de højere salgstal til album som mesterværket 'Stjerne til støv'. Men samtidig ville Sebastian videre, udfordre sig selv, teatret og særlig den forkætrede musical-genre. Den vinder ikke mange popularitetspriser i det kulturradikale miljø, hvor sangeren Sebastian ellers var blevet en velanskrevet del af det smagfulde, musikalske møblement.

Den status turde han sætte på spil med sit første bud på en musical med H.C. Andersens 'Nattergalen', som han satte i musik for Rimfaxe-teatret i 1980. Det gik fint og øgede kun populariteten, så hvorfor ikke stå til søs mod 'Skatteøen'? Alletiders (sø)røverhistorie fulgte i 1986 med en sand stjerneparade som sangere på albumversionen og så var langgangsbroen til nyt terræn og en sand skattekasse af musik ellers lagt for Sebastian.

Igen var det børnene, der banede vejen. For hvem kunne vel afvise danske unger, som løb rundt og sang om et umætteligt behov for ost eller himlen fuld af nattens stjerner? Siden er 'Skatteøen' og mange af de andre musicals blevet opført rundt om på landets skoler igen og igen. Her er det præcis, som Sebastian gerne vil have det – det er sangene, værket, der udforskes, opføres og bruges, mens børnene formentlig ikke aner, hvem manden bag melodier og ord egentlig er.

Hvis bare sangene, der efter Sebastians mening er netop det, bare sange, uanset hvor de indgår, kunne bruges, måtte anmeldere, medier

og dele af rockscenen rynke på næsen, så meget de orkede. Men hvis man orker at høre bare en som 'Så blidt til stede' fra 'Cyrano' (1993), skal næsen nok finde tilbage til sin rette form. I erkendelse af, at det ikke bare er fordømt god smag, men også bare en virkelig fin sang. Hvis titel så endda kunne indramme hele Sebastians virke gennem seks årtier og alle de langt mere end 500 sange, vi har fået fra denne generøse sjæl.

Siden fik Sebastian lyst til selv at indtage scenerne igen, spille og synge de mange sange selv, enten alene eller i selskab med et band. Sådan som han altid har gjort og agter at blive ved med at gøre, så længe han kan. Problemerne med den stemme, der engang blev brugt for lidt og derfor stressede, når den endelig skulle synge, har han "fået fod på", som han udtrykker det.

Da Wilhelm Hansen Musikforlag i 2009 bestemte sig for at udgive en bog med Sebastians sange, blev det til 'Sebastian - Hjerternes sange: De bedste 175'. Mindre kunne ikke gøre det – og det jo som titlen siger kun de allerbedste. Endnu en sten var lagt til den enorme piedestal, man kunne rejse for Sebastian, som dog helt sikkert ville protestere imod sådan en markering. Så hellere tage imod de mange, velfortjente priser, karrieren allerede har budt på.

Nu er han blevet så erfaren og dygtig, at han kan gå rundt og komponere sine sange i hovedet uden hverken instrumenter eller notesblok. Det gjorde han så sent som sidste år til det stærke album, 'Hjertedanser'. Her beviste Sebastian, at han sta-

dig har meget på hjerte og endda tør italesætte krig – for eksempel i Ukraine på den fremragende 'Mariupol'. I de gribende scener må en mor selv grave en grav til sin mor og kæmper for at få den så dyb, at hunde ikke vil grave liget op.

Et svar på den holdningsløshed, Sebastian mener præger for mange af hans yngre kollegers sangskrivning. Som en årvågen reporter i en gal verden, skriver Sebastian sine sange som melodiske og poetiske reportager, der stadig oftere bruger humoren til at udstille menneskets dårskab. »Jeg var sgu nok blevet standupkomiker, hvis jeg var ung i dag«, sagde han til mig den dag på biblioteket i Helsingør.

»Jeg var sgu nok blevet standupkomiker, hvis jeg var ung i dag«

Ikke så langt derfra, ved Vejby, bor Sebastian eller Knud Christensen, som der står på dørskiltet, i landlig idyl. Her kan man være heldig at møde manden på gåturene i naturen med hunden. Se efter en moden mand med kasket, fleece jakke og ternede skjorter, han altid har båret og ynder at købe i bundter, så man ikke skal bruge så meget tid på den slags.

For en mand, der engang har givet koncert fra den store, orange scene i Roskilde iført træsko, er det indlysende, at den ydre fremtoning ikke er vigtig. Det er det indre, alt det, hjertet er fuld af og som kan omsættes til en sang, der tæller.

Derfor har sangskriveren og den flittige komponist med kompas og søkort til at finde frem til danskernes indre, Sebastian, i den grad fortjent Musikforlæggernes ærespris.